

Promemoria

Tillstånds- och tillsynsansvaret för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor

---

Fö2021/00609

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i stället för en kommun, ska ha tillstånds- och tillsynsansvaret för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska även kunna medge att Försvarsmakten utövar viss tillsyn över Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Härigenom föreskrivs att 17, 18 och 21 §§ lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor inom Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket ska prövas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor inom Försvarmakten, Försvarets materielverk, *Försvarets radioanstalt*, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket ska prövas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor i övriga fall ska prövas av den kommun där hanteringen ska bedrivas.

18 §

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska pröva frågor om tillstånd till explosiva varor som avser

1. tillverkning, bearbetning, behandling, destruktion, underhåll och återvinning,

2. annan hantering som sker i anslutning till sådan hantering som nämns i 1,

3. gränsöverskridande överföring,

4. import,

5. export, och

6. sådan hantering som Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket behöver ha tillstånd till.

6. sådan hantering som Försvarmakten, Försvarets materielverk, *Försvarets radioanstalt*, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket behöver ha tillstånd till.

Frågor om tillstånd till hantering och överföring av explosiva varor i övriga fall ska prövas av den kommun där varorna ska hanteras. Gäller frågan förvaring i flyttbart förråd och ska förvaringen ske i mer än en kommun, ska frågan prövas av den kommun där sökanden är bosatt eller där verksamheten huvudsakligen ska bedrivas.

21 §

Den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt denna lag har också, inom sitt verksamhetsområde, tillsyn över *efterlevnaden av* lagen och föreskrifter och beslut som meddelats i anslutning till lagen.

Försvarsmakten får, efter medgivande av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i stället för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utöva viss tillsyn över Försvarsmaktens, Försvarets materielverks, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverkets hantering och import av brandfarliga och explosiva varor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller den myndighet som regeringen bestämmer har tillsyn över hanteringen av brandfarliga varor som transporteras i sådan rörledning *för vilken* koncession *har meddelats* enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt naturgaslagen (2005:403).

Den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt denna lag har också, inom sitt verksamhetsområde, tillsyn över *att* lagen och föreskrifter och beslut som *har* meddelats i anslutning till lagen *följs*.

Försvarsmakten får, efter medgivande av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i stället för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utöva viss tillsyn över Försvarsmaktens, Försvarets materielverks, *Försvarets radioanstalts*, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverkets hantering och import av brandfarliga och explosiva varor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller den myndighet som regeringen bestämmer har tillsyn över hanteringen av brandfarliga varor som transporteras i *en* sådan rörledning *som det har meddelats* koncession *för* enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt naturgaslagen (2005:403).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor

Härmed föreskrivs att 12, 13, 13 a och 26 §§ förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

Inträffar en olycka till följd av en brand eller explosion vid tillståndspliktig hantering av brandfarliga eller explosiva varor eller vid hantering av sådana varor inom Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut eller Fortifikationsverket, ska tillståndshavaren snarast underrätta tillsynsmyndigheten om olyckan. Detsamma gäller om det inträffar en händelse som har inneburit en hög risk för att en sådan olycka skulle ha kunnat inträffa.

Om en olycka *inträffar* till följd av en brand eller explosion vid tillståndspliktig hantering av brandfarliga eller explosiva varor eller vid hantering av sådana varor inom Försvarsmakten, Försvarets materielverk, *Försvarets radioanstalt*, Totalförsvarets forskningsinstitut eller Fortifikationsverket, ska tillståndshavaren snarast underrätta tillsynsmyndigheten om olyckan. Detsamma gäller om det inträffar en händelse som har inneburit en hög risk för att en sådan olycka skulle ha kunnat inträffa.

13 §¹

En tillsynsmyndighet enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor behöver inte ha tillstånd till sådan hantering av brandfarliga och explosiva varor som sker som ett led i tillsynen. Polismyndigheten och Säkerhetspolisen behöver inte ha tillstånd till hantering av explosiva varor.

Tullverket och Kustbevakningen behöver inte ha tillstånd till sådan hantering av explosiva varor som sker i samband med beslag av sådana varor.

Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket behöver ha tillstånd endast för

Försvarsmakten, Försvarets materielverk, *Försvarets radioanstalt*, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket behöver ha tillstånd endast för

1. tillverkning av explosiva varor,
2. sådan översyn av ammunition som från risksynpunkt är jämförbar med tillverkning,
3. förvaring av explosiva varor på fasta platser, och
4. hantering av brandfarliga varor utom vid fältmässig övning.

En utländsk myndighet behöver inte ha tillstånd till hantering eller överföring av explosiva varor vid samarbete enligt 4 eller 4 a kap. lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete.

En finsk myndighet behöver inte ha tillstånd till hantering eller överföring av explosiva varor när stöd lämnas enligt 2 eller 3 § lagen (2020:782) om operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland.

13 a §²

Försvarmakten, Försvarets materielverk, Forskningsinstitut och Fortifikationsverket undantas från kravet på anmälan i 9 a § och lämplighetsprövningen i 19 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Försvarmakten, Försvarets materielverk, *radioanstalt*, Forskningsinstitut och Fortifikationsverket undantas från kravet på anmälan i 9 a § och lämplighetsprövningen i 19 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

26 §

Försvarmakten får, efter samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, meddela föreskrifter om

1. hantering av brandfarliga och explosiva varor inom sitt eget, Försvarets materielverks, Totalförsvarets forskningsinstituts och Fortifikationsverkets område, och

1. hantering av brandfarliga och explosiva varor inom sitt eget, Försvarets materielverks, *Försvarets radioanstalts*, Totalförsvarets forskningsinstituts och Fortifikationsverkets område, och

2. undantag från tillämpningen av lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, när det gäller fältmässig övning, under höjd beredskap och när det finns synnerlig betydelse för landets säkerhet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2023.

² Senaste lydelse 2021:658.

2 Ärendet

Försvarets radioanstalt har i en skrivelse till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) framställt om ändringar i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och i förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor i fråga om tillstånds- och tillsynsansvaret för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga varor. Ärendet har överlämnats till Förvarsdepartementet. I denna promemoria behandlas förslag till ändringar i lagen och förordningen som rör tillstånds- och tillsynsansvaret för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor.

3 Bakgrund

3.1 Försvarets radioanstalt

Försvarets radioanstalt är en myndighet under Förvarsdepartementet som bedriver försvarsunderrättelseverksamhet. Försvarsunderrättelseverksamhet bedrivs, förutom av Försvarets radioanstalt, av Försvarmakten, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut (2 § förordningen [2000:131] om försvarsunderrättelseverksamhet).

Försvarets radioanstalt bedriver – efter inriktning från regeringen, Regeringskansliet, Försvarmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen i Polismyndigheten – försvarsunderrättelseverksamhet till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. Verksamheten får endast avse utländska förhållanden. Verksamheten fullgörs genom inhämtning, bearbetning och analys av information samt delgivning av underrättelser till berörda myndigheter. För att kunna bedriva försvarsunderrättelseverksamhet bedriver Försvaret radioanstalt även utvecklingsverksamhet.

Utöver försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamheten bedriver Försvarets radioanstalt även informationssäkerhetsverksamhet. Försvarets radioanstalt bedriver verksamhet på olika platser i Sverige.

Uppgifter hos Försvarets radioanstalt i fråga om försvarsunderrättelse-, utvecklings- och informationssäkerhetsverksamhet som avser t.ex. inriktning, förmåga, metoder, resultat samt organisation, vilket innefattar uppgifter om var verksamheten bedrivs i Sverige, omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och kan därutöver vara av synnerlig betydelse för rikets säkerhet. Det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om sådana uppgifter röjs. Uppgifter hos Försvarets radioanstalt kan även omfattas av annan sekretess, t.ex. sekretess för bevakningsåtgärder (18 kap. 8 §) eller utrikessekretess (15 kap. 1 §).

Exempel på brandfarliga och explosiva varor som kan förekomma vid Försvarets radioanstalt är eldningsolja, diesel, bensin, färg, lim, metanol, aerosoler, acetylen och gasol.

3.2 Regleringen om brandfarliga och explosiva varor

Frågor om brandfarliga och explosiva varor regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och i förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor. Den som hanterar, överför, importerar eller exporterar explosiva varor och den som yrkesmässigt eller i större mängd hanterar brandfarliga varor ska ha tillstånd till det (16 § första stycket lagen om brandfarliga och explosiva varor).

Frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor inom Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket ska prövas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor i övriga fall ska prövas av den kommun där hanteringen ska bedrivas (17 §). MSB ska även pröva frågor om tillstånd till explosiva varor som avser bl.a. sådan hantering som Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket behöver ha tillstånd till. Frågor om tillstånd till hantering och överföring av explosiva varor i övriga fall ska prövas av den kommun där varorna ska hanteras (18 §).

Den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor, har inom sitt verksamhetsområde också tillsyn över att lagen och föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen följs. Försvarmakten får, efter medgivande av MSB, i stället för MSB utöva viss tillsyn över Försvarmaktens, Försvarets materielverks, Totalförsvarets forskningsinstituts och Fortifikationsverkets hantering och import av brandfarliga och explosiva varor (21 § första och andra styckena).

Om en olycka inträffar till följd av en brand eller explosion vid tillståndspliktig hantering av brandfarliga eller explosiva varor eller vid hantering av sådana varor inom Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut eller Fortifikationsverket, ska tillståndshavaren snarast underrätta tillsynsmyndigheten om olyckan. Detsamma gäller om det inträffar en händelse som har inneburit en hög risk för att en sådan olycka skulle ha kunnat inträffa (12 § förordningen om brandfarliga och explosiva varor). Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket behöver endast ha tillstånd för tillverkning av explosiva varor, sådan översyn av ammunition som från risksynpunkt är jämförbar med tillverkning, förvaring av explosiva varor på fasta platser och hantering av brandfarliga varor utom vid fältmässig övning (13 §). Myndigheterna undantas från lagens krav på en anmälan till tillsynsmyndigheten om vilka som i verksamheten avses få delta i bl.a. hanteringen av explosiva varor och från kravet på en lämplighetsprövning som tillsynsmyndigheten ska utföra för

den som söker tillstånd eller är anmäld som föreståndare i tillståndspliktig verksamhet med explosiva varor (13 a §).

I fråga om tillsyn får Försvarmakten, efter samråd med MSB, meddela föreskrifter om hantering av brandfarliga och explosiva varor inom sitt eget, Försvarets materielverks, Totalförsvarets forskningsinstitutets och Fortifikationsverkets område (26 §).

4 Tillstånds- och tillsynsansvaret för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor bör ändras

Förslag: Frågor om tillstånd som gäller Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor ska prövas av MSB i stället för av en kommun. MSB ska kunna medge att Försvarmakten ges tillsynsansvar för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Försvarets radioanstalt ska även i övrigt behandlas på motsvarande sätt som gäller för Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket.

Skälen för förslaget: Försvarets radioanstalts verksamhet rör Sveriges säkerhet. Med hänsyn till detta och med hänsyn till att MSB ska pröva frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga och explosiva varor inom Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket, är det mer ändamålsenligt att även Försvarets radioanstalts frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga och explosiva varor prövas av MSB. Av samma skäl är det lämpligt att Försvarmakten, efter MSB:s medgivande, ges möjlighet att utöva viss tillsyn över Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Även effektivitetsskäl talar för att Försvarets radioanstalts frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga och explosiva varor bör prövas av MSB. Med nuvarande ordning måste Försvarets radioanstalt ansöka om tillstånd hos flera kommuner eftersom Försvarets radioanstalt bedriver verksamhet på olika platser i landet och således också hanterar brandfarliga och explosiva varor på flera av dessa platser.

Försvarets radioanstalt bör följaktligen behandlas på motsvarande sätt som Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket i lagstiftningen om brandfarliga och explosiva ämnen. Ändringar för detta ändamål bör därför även göras i förordningen om brandfarliga och explosiva varor när det gäller den situationen att en olycka inträffar till följd av en brand eller explosion vid tillståndspliktig hantering, omfattningen av tillståndsplikten för bl.a. hanteringen av brandfarliga och explosiva varor, undantag från kraven på en anmälan och lämplighetsprövning avseende explosiva varor, samt

omfattas av den föreskriftsrätt som Försvarsmakten har enligt förordningen.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Bedömning: Det behövs inga särskilda övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: Ändringarna bör träda i kraft så snart det är möjligt. Det föreslås att detta sker den 1 januari 2023.

Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

6 Konsekvenser

Bedömning: Förslaget medför inga ökade kostnader för det allmänna eller för enskilda.

Förslaget medför en minskad arbetsbelastning för berörda kommuner.

Skälen för bedömningen: Förslaget innebär en effektivitetsvinst för Försvarets radioanstalt eftersom endast en myndighet, MSB, föreslås hantera Försvarets radioanstalts frågor om tillstånd. Med nuvarande ordning prövas Försvarets radioanstalts ansökningar om tillstånd av de kommuner där myndigheten har verksamhet.

Förslaget medför inte några kostnadsökningar för berörda myndigheter, eller i övrigt för det allmänna. Den ökade arbetsbelastning som förslagen medför för MSB och Försvarsmakten bedöms vara av mindre omfattning. Förslaget medför en minskad arbetsbelastning för berörda kommuner. Förslaget medför inte några kostnadsökningar för enskilda.

Förslaget bedöms inte ha betydelse för den kommunala självstyrelsen och inte heller för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet eller små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags. Förslaget förväntas inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män och inte heller påverka möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslaget bedöms inte ha några konsekvenser för miljön.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

17 § Frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor inom Försvarmakten, Försvarets materielverk, *Försvarets radioanstalt*, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket ska prövas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor i övriga fall ska prövas av den kommun där hanteringen ska bedrivas.

Paragrafen behandlar frågor om tillståndsansvar för hantering av brandfarliga varor. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Första stycket ändras på så sätt att Försvarets radioanstalt anges som en av de myndigheter för vilka MSB ska pröva frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor.

18 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska pröva frågor om tillstånd till explosiva varor som avser

1. tillverkning, bearbetning, behandling, destruktion, underhåll och återvinning,
2. annan hantering som sker i anslutning till sådan hantering som nämns i 1,
3. gränsöverskridande överföring,
4. import,
5. export, och

6. sådan hantering som Försvarmakten, Försvarets materielverk, *Försvarets radioanstalt*, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket behöver ha tillstånd till.

Frågor om tillstånd till hantering och överföring av explosiva varor i övriga fall ska prövas av den kommun där varorna ska hanteras. Gäller frågan förvaring i flyttbart förråd och ska förvaringen ske i mer än en kommun, ska frågan prövas av den kommun där sökanden är bosatt eller där verksamheten huvudsakligen ska bedrivas.

I paragrafen anges de frågor om tillstånd till explosiva varor som MSB ska pröva. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Punkten 6 ändras genom att Försvarets radioanstalt förs till de myndigheter för vilka MSB ska pröva frågor om tillstånd till hantering av explosiva varor.

21 § Den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt denna lag har också, inom sitt verksamhetsområde, tillsyn över *att* lagen och föreskrifter och beslut som *har* meddelats i anslutning till lagen *följs*.

Försvarmakten får, efter medgivande av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i stället för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utöva viss tillsyn över Försvarmaktens, Försvarets materielverks, *Försvarets radioanstalts*, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverkets hantering och import av brandfarliga och explosiva varor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller den myndighet som regeringen bestämmer har tillsyn över hanteringen av brandfarliga varor som transporteras i en sådan rörledning *som det har meddelats* koncession för enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar eller enligt naturgaslagen (2005:403).

I paragrafen behandlas tillsynsansvaret för brandfarliga och explosiva varor. Övervägandena finns i avsnitt 4.

I första och tredje styckena görs språkliga ändringar.

Andra stycket ändras på så sätt att Försvarets radioanstalt anges som en av de myndigheter vars hantering och import av brandfarliga och explosiva varor MSB får medge att Försvarsmakten, i stället för MSB, utövar viss tillsyn över.